

Aan de Vice-President van de Raad van State
De heer mr. Th. C de Graaf
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk
[www.linkedin.com/company/
ministerie-van-bzk](https://www.linkedin.com/company/ministerie-van-bzk)

Kenmerk
2022-0000567433

Uw kenmerk

Datum 9 november 2022
Betreft Aanvullende vragen verzoek voorlichting over interbestuurlijke
verhoudingen

Geachte heer De Graaf,

In mijn brief van 11 juli jl. heb ik, in overleg met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW) de Afdeling advisering van de Raad van State (de Afdeling) verzocht een voorlichting uit te brengen op grond van artikel 21a van de Wet op de Raad van State, betreffende de interbestuurlijke verhoudingen. Het voorlichtingsverzoek vraagt de Afdeling advies uit te brengen over de onderwerpen taakdifferentiatie, uitvoerbaarheid en andere interventiemechanismen.

Op 2 september jl. heb ik van u een brief ontvangen met daarin aanvullende vragen over het voorlichtingsverzoek. Ik waardeer dat de Afdeling deze zomer voortvarend aan de slag is gegaan met het voorlichtingsverzoek en ik realiseer mij dat de vragen uit het verzoek veelomvattend zijn. Gegeven de grote maatschappelijke opgaven waar we als verschillende overheden voor staan, de noodzaak van goede interbestuurlijke verhoudingen en het vergroten van de slagkracht van de overheid om te komen tot de gewenste resultaten voor onze inwoners, acht ik de vragen uit het voorlichtingsverzoek nog altijd van belang. Middels deze brief doe ik u in overleg met de VNG, het IPO en de UvW de gevraagde aanvullende informatie toekomen ter precisering van het voorlichtingsverzoek.

Taakdifferentiatie

Ten aanzien van het onderwerp taakdifferentiatie merkt u terecht op dat er veel varianten denkbaar zijn. U vraagt mij daarom of de doelstelling van het voorlichtingsverzoek is om een zekere ordening aan te brengen in het vraagstuk van taakdifferentiatie en bestuurlijke differentiatie, of dat de vraag meer specifiek ziet op één van de mogelijke varianten van taakdifferentiatie. Tevens vraagt u of er specifieke beleidsterreinen zijn waar ik het oog op zou hebben als het gaat om de beoogde versterking van de uitvoerbaarheid van maatschappelijke opgaven.

Datum

Kenmerk

2022-0000567433

Voor het voorlichtingsverzoek is het vergroten van uitvoerbaarheid van beleid een belangrijk uitgangspunt, om op die manier te komen tot de gewenste resultaten voor inwoners op de grote maatschappelijke opgaven van vandaag. Daarmee is de vraag aan de orde of in het geval dat een gemeente het volledige takenpakket niet (meer) aan kan, een bepaalde taak en bevoegdheid overgedragen kan worden aan een andere (centrum)gemeente of aan de provincie.

De Grondwet en de organieke wetten maken vormen van differentiatie in beginsel mogelijk. Ik verzoek de Afdeling in de voorlichting in te gaan op de constitutionele aspecten van bestuurlijke differentiatie met het oog op het belang van uitvoerbaar en democratisch gelegitimeerd beleid, en dan meer specifiek:

- Hoe is de democratische legitimatie bij bestuurlijke differentiatie te organiseren?
- Wat doet bestuurlijke differentiatie voor de financiële verhoudingen en hoe kunnen deze elders belegde taken het best gefinancierd worden?
- Wanneer een taak wordt gelegd bij een andere (centrum)gemeente of zelfs bij de provincie, wat betekent dit dan voor het interbestuurlijk toezicht: wie houdt toezicht?
- En wat betekent dit voor het soort taken dat zich voor bestuurlijke differentiatie leent? Daarbij heb ik op voorhand geen specifiek beleidsterrein op het oog.

Uitvoerbaarheid

In het oorspronkelijke voorlichtingsverzoek heb ik onderscheid gemaakt tussen vragen rondom 'uitvoerbaarheid' en 'andere interventiemechanismen'. Door de door u gestelde vragen heb ik mij gerealiseerd dat beide onderwerpen zo in elkaars verlengde liggen, dat deze beter tot één voorlichtingsvraag gevoegd kunnen worden. Ik zal dat hieronder toelichten.

Op het onderwerp uitvoerbaarheid vraagt u om aanvullende informatie te verstrekken over de inhoud en strekking van de Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden (UDO). Bijgevoegd treft u daarom de concept handleiding van de UDO en het concept normenkader. Dit zijn nog ambtelijke stukken zonder status.

Daarnaast vraagt u mij de voorlichtingsvraag naar handelingsperspectief voor decentrale overheden, vakministers en specifiek de Minister van Binnenlandse Zaken (BZK) in relatie tot de UDO te specificeren, mede tegen de achtergrond van de voorlichting over de interbestuurlijke verhoudingen uit 2021. Ook vraagt u of het voorlichtingsverzoek zich ten aanzien van de minister van BZK toespitst op diens positie ten opzichte van andere ministers of van decentrale overheden.

In de voorlichting interbestuurlijke verhoudingen uit 2021 benadrukt de Afdeling het belang om als Rijk en medeoverheden bij taaktoedeling zoveel mogelijk aan de voorkant onafhankelijk gevalideerde afspraken te maken en adviseert de Afdeling de positie van de minister van BZK in verhouding met andere bewindspersonen te versterken, met name door (mede-)ondertekening van

Datum

Kenmerk

2022-0000567433

wetgeving. Beide adviezen gaan over de voorkant van beleid- en wetgeving. Met de UDO wordt beoogd om (nieuwe) taken voor decentrale overheden aan de voorkant zodanig vorm te geven dat deze in de praktijk uitvoerbaar zijn.

De voorlichtingsvraag gaat juist om de situatie dat – ondanks een positieve conclusie aan de voorkant op basis van de UDO – *achteraf* blijkt dat decentrale overheden om legitieme redenen in de praktijk toch onvoldoende in staat blijken de taak uit te voeren. Het gaat dan om situaties waarin decentrale overheden een taak niet *kunnen* uitvoeren, bijvoorbeeld door een tekort aan mensen en middelen. Voor dergelijke situaties verzoek ik de Afdeling in te gaan op de vragen:

- Hoe kan dan nog worden bijgesteld?
- Wat is het handelingsperspectief dan voor de minister van BZK ten opzichte van andere ministers én ten opzichte van decentrale overheden?
- Wat is het handelingsperspectief voor decentrale overheden?
- En wat zijn aanvullend denkbare interventiemechanismen?

Omtrent deze laatste vraag vraagt u of het instrumentarium van de Wet revitalisering generiek toezicht in de praktijk onvoldoende wordt toegepast of dat ik het onvoldoende toepasbaar acht en of de derde vraag daarmee ziet op een verdere doordinking van de systematiek van interbestuurlijk toezicht.

Het voorlichtingsverzoek gaat niet over het instrument van interbestuurlijk toezicht als zodanig, maar over de werking van het instrument in die gevallen waarin in de praktijk decentrale overheden om legitieme redenen onvoldoende in staat blijken om een taak uit te kunnen voeren. Binnen het bestaande instrumentarium kunnen overheden dan alleen met elkaar in gesprek. Maar wat als dat in de praktijk niet gebeurt? Ik verzoek de Afdeling daarom in te gaan op de vraag of er voor dergelijke situaties een ander soort instrument beschikbaar zou moeten zijn.

Hoogachtend,

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Hanke Bruins Slot